

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3MCdo/25/2012
Identifikačné číslo spisu:	1304124238
Dátum vydania rozhodnutia:	04.04.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Daniela Sučanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:1304124238.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne Ing. A. J., bývajúcej v D., proti žalovanému REVING - V.A.V., s.r.o., so sídlom v Bratislave, Zátíšie č. 2, IČO: 31360645, zastúpenému GRMAN & PARTNERS, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Lendererova č. 1, IČO: 36861553, o náhradu škody, za účasti vedľajšej účastníčky na strane žalovaného UNION Poist'ovne, a.s., so sídlom v Bratislave, Bajkalská č. 29/A, IČO: 31322051, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 20 C 33/2005, o dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniam Krajského súdu v Bratislave z 31. októbra 2011 sp. zn. 5 Co 133/2011 a Okresného súdu Bratislava III z 2. februára 2011 č.k. 20 C 33/2005-498, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 31. októbra 2011 sp. zn. 5 Co 133/2011 a uznesenie Okresného súdu Bratislava III z 2. februára 2011 č.k. 20 C 33/2005-498; vec vracia Okresnému súdu Bratislava III na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Žalobkyňa sa žalobou domáhala na žalovanom náhrady škody, ktorá jej bola spôsobená poškodením zdravia pri úraze dňa 19. júna 2003. Konkrétne sa domáhala týchto nárokov: náhrady za bolesť v sume 234,01 €, náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 298,74 €, mimoriadneho zvýšenia náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 6 638,79 €, náhrady za stratu na zárobku počas práceneschopnosti od 20. júna 2003 do 17. augusta 2003 v sume 310,14 €, náhrady vecnej škody (znehodnotenie šatstva, obuvi a mobilného telefónu) v sume 379,38 € a náhrady nákladov ňou vynaložených na vypracovanie znaleckého posudku v sume 106,21 €.

Okresný súd Bratislava III rozsudkom z 30. júna 2009 č.k. 20 C 33/2005-439 rozhodol tak, že žalovaného zaviazal zaplatiť žalobkyni 204,14 €, vo zvyšku žalobu zamietol a vyslovil, že o trovách konania a trovách štátu rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Ako vyplýva z odôvodnenia žalobkyni z ňou uplatnených nárokov priznal len náhradu za bolesť vo výške 104,46 € a náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 99,58 €. Uvedený rozsudok nadobudol právoplatnosť 22. júla 2009.

Následne Okresný súd Bratislava III uznesením z 2. februára 2011 č.k. 20 C 33/2005-498 uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť žalovanému 4 134,80 € trov konania. V odôvodnení uviedol, že žalovaný mal neúspech v konaní len v nepatrnej časti (2,57 % z celkovo uplatneného nároku 7 967,27 €), preto mu s poukazom na § 142 ods. 3 O.s.p. priznal plnú náhradu trov konania. Výšku trov stanovil podľa § 10 ods. 1 v spojení s § 14 ods. 1, ods. 5 písm. b/, § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobkyne uznesením z 31. októbra 2011 sp. zn. 5 Co 133/2011 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.) a žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Bol toho názoru, že súd prvého stupňa pri rozhodovaní o trovách konania postupoval v súlade s § 142 ods. 3 O.s.p., nakoľko úspech žalovaného v konaní prevyšoval viac než 90 % hodnoty predmetu sporu, preto záver prvostupňového súdu o priznaní plnej náhrady trov konania žalovanému považoval za správny. Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania odôvodnil § 151 ods. 1 O.s.p.

Na základe podnetu žalobkyne podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej aj ako „generálny prokurátor“) mimoriadne dovolanie proti vyššie uvedeným uzneseniam odvolacieho ako i prvostupňového súdu a žiadal ich zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Bratislava III na ďalšie konanie. Namietal, že rozhodnutia súdov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.) v otázke úspešnosti účastníka v konaní, v ktorom sú uplatňované viaceré samostatné nároky. Podľa dovolateľa úspech účastníka v konaní, v ktorom sa rozhoduje o viacerých samostatných nárokoch, musí súd hodnotiť samostatne vo vzťahu ku každému nároku jednotlivo a nie celkovo vo vzťahu ku všetkým dielčím nárokom zároveň. Poukázal na to, že v danom prípade súdy pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzali z § 142 ods. 3 O.s.p. s poukazom na nepatrný úspech žalobkyne v konaní a žalovanému priznali plnú náhradu trov konania spočívajúcich v trovách právneho zastúpenia žalovaného, pričom pri výpočte tarifnej odmeny advokáta za jeden úkon právnej služby vychádzali z tarifnej hodnoty sporu 7 967,27 €, ktorá suma navyše ani nezodpovedala uplatnenému nároku na náhradu škody, nakoľko náhrada škody bola uplatnená celkovo vo výške 7 861,06 €. Uviedol, že pokiaľ ide o nároky na náhradu za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia, výška týchto nárokov závisela od znaleckého posudku, a preto nie je podstatné, v akej výške si žalobkyňa tieto nároky uplatnila. Do tarifnej hodnoty sporu nemala byť zahrnutá ani suma 106,21 € predstavujúca náklady spojené s uplatnením práva (náklady za vypracovanie znaleckého posudku). Zvoleným postupom súdov pri rozhodovaní o náhrade trov konania pri samostatných nárokoch na náhradu škody došlo jednak k skresleniu úspechu žalobkyne v konaní, ako i k nesprávnemu stanoveniu výšky tarifnej odmeny sporu a žalobkyňa bola zaviazaná na zaplatenie trov konania v časti nároku, v ktorom bola úspešná, ako aj v časti nároku, ktorý nárok na náhradu škody nepredstavoval.

Žalobkyňa vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu sa v celom rozsahu stotožnila s dôvodmi v ňom uvedenými.

Žalovaný vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu navrhol tento opravný prostriedok ako nedôvodný zamietnuť a uviedol, že podľa jeho názoru nie je potrebné posudzovať jednotlivé čiastkové nároky na náhradu škody uplatnené žalobkyňou osobitne z dôvodu, že ich osobitné posudzovanie by bolo v neprospech žalobkyne. Poukázal na to, že skutočnosť, že žalobkyňa môže uplatniť jednotlivé nároky na náhradu škody osobitne, neznamená, že sa tieto nároky nemôžu posudzovať pre účely výpočtu náhrady trov konania spoločne. Pokiaľ ide o sumu 106,21 € predstavujúcu náklady za vypracovanie znaleckého posudku č. 59/2004 poukázal na to, že žalobkyňa si tieto náklady uplatnila ako samostatný nárok na náhradu škody, a preto správne súdy ho do tarifnej hodnoty sporu pre účely určenia výšky trov právneho zastúpenia zahrnuli.

Vedľajšia účastníčka sa k mimoriadnemu dovolaniu písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.)

po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu účastníka konania (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutia a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. môže byť mimoriadne dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom mimoriadneho dovolania, ale i v mimoriadnom dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. V preskúmvanej veci neboli tieto procesné vady konania dovolacím súdom zistené.

Mimoriadne dovolanie ako dovolací dôvod uvádza, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Dovolací súd zhodne s názorom generálneho prokurátora rozhodnutie ohľadom trov prvostupňového konania nepovažuje za správne.

Podľa § 142 ods. 1 O.s.p. účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 142 ods. 2 O.s.p. ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo.

Podľa § 142 ods. 3 O.s.p. aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech v pomerne nepatrnej časti alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu.

V § 142 O.s.p. je upravené rozhodovanie súdu o náhrade trov konania podľa miery úspechu vo veci. Úspech v konaní treba chápať v závislosti od výsledku súdneho sporu, pričom pod úspechom treba rozumieť úspech v zmysle procesného výsledku. Procesný úspech v plnom rozsahu na strane žalobcu znamená stav, pri ktorom súd v plnom rozsahu vyhovie jeho návrhu vo veci a vydá rozsudok v súlade s navrhovaným petitom. Rozhodovanie podľa § 142 O.s.p. je založené na týchto zásadách, a/ účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná plnú náhradu trov konania proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal (ods. 1), b/ účastníkovi, ktorý mal vo veci prevažný úspech, súd prizná pomernú časť trov konania, a ak bol úspech a neúspech oboch účastníkov rovnaký, súd rozhodne, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu nákladov konania (ods. 2), d/ účastníkovi, ktorý mal vo veci úspech čiastočný, súd prizná proti druhému účastníkovi plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech len v nepatrnej výške alebo ak záviselo rozhodnutie o výške plnenia na úvahe súdu (ods. 3).

V prípade, ak súd prejednáva nárok na náhradu škody, ktorá je vymedzená jednotlivými zložkami práva na náhradu škody, tieto jednotlivé zložky na náhradu škody sa prejavujú ako samostatné dielčie nároky vyplývajúce z určitého zodpovednostného vzťahu. Existencia týchto dielčích nárokov je od seba nezávislá; jednotlivý dielči nárok môže vzniknúť bez toho, aby súčasne vznikli aj ďalšie nároky. Jednotlivé dielčie nároky na náhradu škody sú podľa hmotného práva úplne samostatné, nakoľko predpoklady ich vzniku sú odlišné a tiež vznikajú v rôznom (inom) čase. So samostatnosťou dielčích nárokov na náhradu škody je nutné počítať aj pri rozhodovaní o trovách konania (porovnaj R 10/1976, R

28/1970, obdobne vec Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 MCdo 11/2011).

Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že pre účely rozhodnutia o náhrade trov konania v prípade, ak súd prejednáva nárok na náhradu škody, ktorá je vymedzená jednotlivými zložkami práva na náhradu škody, je treba samostatne posúdiť mieru úspechu a neúspechu účastníkov (§ 142 ods. 1 a ods. 2 O.s.p.), ďalej zvážiť, či neúspech nebol len v nepatrnej časti alebo či rozhodnutie o výške plnenia nezáviselo od znaleckého posudku alebo úvahy súdu (§ 142 ods. 3 O.s.p.), a to samostatne vo vzťahu ku každému nároku osobitne. Konania o čiastkových nárokoch na náhradu škody majú totiž spoločné iba to, že sa o nich rozhoduje v jednom konaní. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania týkajúcej sa dielčich nárokoch na náhradu za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia, aj pri čiastočnom neúspechu alebo pri stanovení nižšej náhrady ako boli v žalobe požadované, treba aplikovať § 142 ods. 3 O.s.p., nakoľko určenie výšky nároku na náhradu za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia je závislé od znaleckého posudku. Oproti tomu náhradu trov konania týkajúcu sa nároku na náhradu za stratu na zárobku počas práceneschopnosti ako i nároku na náhradu vecnej škody treba posudzovať podľa § 142 ods. 1 O.s.p. podľa zásady úspechu v konaní.

Súd prvého stupňa takto pri rozhodovaní o trovách prvostupňového konania nepostupoval, odvolací súd tento nesprávny postup nenapravil, preto generálny prokurátor opodstatnene namieta, že napadnuté uznesenia súdov nižších stupňov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci v zmysle § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Dovolací súd za dôvodné považuje aj námietky dovolateľa, pokiaľ súdom nižších stupňov vytýka, že pri výpočte tarifnej odmeny advokáta za jeden úkon právnej služby vychádzali z vyššej tarifnej hodnoty sporu, než zodpovedala celkovo uplatnenému nároku na náhradu škody (z hodnoty 7 967,27 € namiesto 7 861,06 €), ako i že do tarifnej hodnoty sporu zahrnuli sumu 106,21 €, ktorá predstavuje náklady na znalečné platené žalobkyňou pred vznikom sporu. Tieto náklady treba považovať za hotové výdavky, nakoľko boli žalobkyňou vynaložené v súvislosti s uplatnením práva.

Keďže súdy nižších stupňov založili svoje rozhodnutia o trovách prvostupňového konania na právnych záveroch, ktoré nepovažuje dovolací súd za daného stavu veci za správne, Najvyšší súd Slovenskej republiky uvedené rozhodnutia zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243i O.s.p. v spojení s § 243b O.s.p.). V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.